

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 2018

Vyhlásené: 14. 04. 2018 Časová verzia predpisu účinná od: 1. 01. 2021 do: 31. 12. 2022

Obsah dokumentu je právne záväzný.

112

ZÁKON

z 13. marca 2018,

**o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch a o zmene a doplnení
niektorých zákonov**

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

Čl. I

PRVÁ ČASŤ

ZÁKLADNÉ USTANOVENIA

§ 1

Predmet úpravy

Tento zákon ustanovuje subjekty sociálnej ekonomiky, sociálne podniky, organizácie sektora sociálnej ekonomiky, poskytovanie podpory pre podniky v širšom priestore sociálnej ekonomiky a vymedzuje sektor sociálnej ekonomiky a štátnu správu v oblasti sociálnej ekonomiky.

§ 2

Vymedzenie pojmov

(1) Pozitívnym sociálnym vplyvom na účely tohto zákona je napĺňanie verejného záujmu alebo komunitného záujmu.

(2) Napĺňaním verejného záujmu na účely tohto zákona je poskytovanie spoločensky prospešnej služby pre spoločnosť ako celok alebo pre neobmedzený okruh fyzických osôb, poskytovanie spoločensky prospešnej služby znevýhodneným osobám alebo zraniteľným osobám a poskytovanie spoločensky prospešnej služby podľa odseku 4 písm. g), i) a j).

(3) Napĺňaním komunitného záujmu na účely tohto zákona je poskytovanie spoločensky prospešnej služby pre skupinu osôb, ktorú je možné ohraničiť a identifikovať podľa územného, členského, záujmového alebo iného objektívneho kritéria, okrem poskytovania spoločensky prospešnej služby znevýhodneným osobám alebo zraniteľným osobám a spoločensky prospešnej služby podľa odseku 4 písm. g), i) a j).

(4) Spoločensky prospešnou službou na účely tohto zákona je

- a) poskytovanie zdravotnej starostlivosti,
- b) poskytovanie sociálnej pomoci a humanitárna starostlivosť,
- c) tvorba, rozvoj, ochrana, obnova a prezentácia duchovných a kultúrnych hodnôt,
- d) ochrana ľudských práv a základných slobôd,

- e) vzdelávanie, výchova a rozvoj telesnej kultúry,
- f) výskum, vývoj, vedecko-technické služby a informačné služby,
- g) tvorba a ochrana životného prostredia a ochrana zdravia obyvateľstva,
- h) služby na podporu regionálneho rozvoja a zamestnanosti,
- i) zabezpečovanie bývania, správy, údržby a obnovy bytového fondu,
- j) poskytovanie finančných prostriedkov subjektom sociálnej ekonomiky na vykonávanie spoločensky prospešnej služby podľa písmen a) až i).

(5) Znevýhodnenou osobou na účely tohto zákona je fyzická osoba, ktorá

- a) v predchádzajúcich šiestich mesiacoch nebola zamestnaná okrem zamestnania v pracovnoprávnom vzťahu, ktorého trvanie nepresiahlo v úhrne 40 dní v kalendárnom roku, a ak jej zdaniteľné mesačné príjmy a mesačné príjmy zo starobného dôchodku, predčasného starobného dôchodku, vdovského dôchodku, vdoveckého dôchodku, výsluhového príspevku, výsluhového dôchodku, vdovského výsluhového dôchodku a vdoveckého výsluhového dôchodku nepresiahli v úhrne sumu životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu podľa osobitného predpisu,¹⁾ a ktorá
 1. je mladšia ako 26 rokov veku, ukončila príslušným stupňom vzdelania sústavnú prípravu na povolanie²⁾ v dennej forme štúdia pred menej ako 2 rokmi a od jej ukončenia nemala zamestnanie, ktoré trvalo najmenej 6 po sebe nasledujúcich mesiacov,
 2. je staršia ako 50 rokov veku,
 3. je vedená v evidencii uchádzačov o zamestnanie³⁾ najmenej 12 po sebe nasledujúcich mesiacov,
 4. dosiahla vzdelanie nižšie ako stredné odborné vzdelanie podľa osobitného predpisu,⁴⁾
 5. žije ako osamelá plnoletá osoba s jednou alebo viacerými osobami odkázanými na jej starostlivosť alebo sa stará aspoň o jedno dieťa pred skončením povinnej školskej dochádzky,
 6. patrí k národnostnej menšine alebo etnickej menšine a potrebuje rozvíjať svoje jazykové znalosti, odborné znalosti alebo nadobúdať pracovné skúsenosti na účely získania trvalého zamestnania, alebo
 7. má trvalý pobyt v najmenej rozvinutom okrese,⁵⁾
- b) je osobou so zdravotným postihnutím, a to
 1. je uznaná za invalidnú⁶⁾ alebo
 2. nie je uznaná za invalidnú, ale má dlhodobé zdravotné postihnutie znižujúce jej telesné, duševné a zmyslové schopnosti, ktoré bránia jej plnohodnotnému a účinnému zapojeniu sa do pracovného prostredia v porovnaní so zdravou fyzickou osobou podľa lekárskeho posudku o zdravotnej spôsobilosti na prácu⁷⁾ nie staršieho ako jeden rok alebo podľa rozhodnutia o nepriznaní invalidného dôchodku, z ktorého vyplýva pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 20 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou, nie staršieho ako dva roky; dlhodobé zdravotné postihnutie je také zdravotné postihnutie, ktoré má podľa poznatkov lekárskej vedy trvať najmenej dva roky.

(6) Zraniteľnou osobou na účely tohto zákona je

- a) prijímateľ sociálnej služby podľa osobitného predpisu,⁸⁾
- b) fyzická osoba v nepriaznivej sociálnej situácii,⁹⁾
- c) dieťa so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami alebo žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami podľa osobitného predpisu¹⁰⁾ okrem dieťaťa alebo žiaka podľa

osobitného predpisu,¹¹⁾

- d) dieťa alebo plnoletá fyzická osoba, pre ktorých sú vykonávané opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately,¹²⁾
- e) plnoletá fyzická osoba po skončení ústavnej starostlivosti dosiahnutím plnoletosti, plnoletá fyzická osoba, ktorej bola poskytovaná na základe dohody starostlivosť v zariadení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately po skončení výkonu súdneho rozhodnutia dovŕšením plnoletosti, alebo plnoletá fyzická osoba, ktorá bola zverená do osobnej starostlivosti inej fyzickej osoby ako rodiča, do pestúnskej starostlivosti alebo ktorej bol súdom ustanovený poručník,¹³⁾
- f) fyzická osoba odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby,¹⁴⁾
- g) fyzická osoba navracajúca sa na trh práce po skončení poberania materského¹⁵⁾ alebo po skončení poberania rodičovského príspevku,¹⁶⁾ a to 18 mesiacov od skončenia poberania materského alebo od skončenia poberania rodičovského príspevku,
- h) fyzická osoba navracajúca sa na trh práce po skončení vykonávania osobnej asistencie¹⁷⁾ alebo po skončení poberania peňažného príspevku na opatrovanie,¹⁸⁾ a to 18 mesiacov od skončenia vykonávania osobnej asistencie alebo od skončenia poberania peňažného príspevku na opatrovanie,
- i) fyzická osoba, ktorá je poberateľom starobného dôchodku,¹⁹⁾
- j) fyzická osoba – nepodnikateľ, ktorej mesačný príjem²⁰⁾ nepresahuje trojnásobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu podľa osobitného predpisu,¹⁾
- k) fyzická osoba po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody alebo z výkonu ochrannej výchovy, a to 36 mesiacov od prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody alebo z výkonu ochrannej výchovy,
- l) fyzická osoba bez štátnej príslušnosti,
- m) azylant²¹⁾ alebo cudzinec, ktorému sa poskytuje doplnková ochrana.²²⁾

(7) Zainteresovanou osobou na účely tohto zákona je

- a) priamo zainteresovaná osoba, ktorou je
 - 1. zamestnanec príslušného sociálneho podniku,
 - 2. spotrebiteľ tovaru alebo služby, ktoré vyrába, dodáva, poskytuje alebo distribuuje príslušný sociálny podnik,
 - 3. obyvateľ obce, v ktorej je umiestnená prevádzka príslušného sociálneho podniku,
 - 4. fyzická osoba, ktorá pre príslušný sociálny podnik v predchádzajúcich 12 po sebe nasledujúcich mesiacoch vykonala dobrovoľnícku činnosť²³⁾ v rozsahu najmenej 150 hodín,
- b) nepriamo zainteresovaná osoba, ktorou je
 - 1. člen, zamestnanec, štatutárny orgán alebo člen štatutárneho orgánu občianskeho združenia,²⁴⁾ nadácie,²⁵⁾ neziskovej organizácie poskytujúcej všeobecne prospešné služby²⁶⁾ (ďalej len „nezisková organizácia“), neinvestičného fondu,²⁷⁾ alebo účelového zariadenia cirkvi alebo náboženskej spoločnosti²⁸⁾ s právnou subjektivitou (ďalej len „účelové zariadenie cirkvi“),
 - 2. člen, zamestnanec, štatutárny orgán alebo člen štatutárneho orgánu iného sociálneho podniku alebo fyzická osoba, ktorá má majetkovú účasť v inom sociálnom podniku,
 - 3. fyzická osoba, ktorá prispieva najmenej 1 % zo svojich zdaňovaných príjmov po zdanení na činnosť občianskeho združenia, nadácie, neziskovej organizácie, neinvestičného fondu, účelového zariadenia cirkvi alebo sociálneho podniku alebo ktorá vykonáva pre nich dobrovoľnícku činnosť; prispievaním nie je použitie podielu zaplatenej dane na osobitné

účely podľa osobitného predpisu,^{28a)}

4. člen akademickej obce vysokej školy²⁹⁾ alebo fyzická osoba z odbornej verejnosti, ktorí vykonávajú pedagogickú činnosť, výskumno-pedagogickú činnosť alebo výskumnú činnosť v oblasti sociálnej ekonomiky, sociálnych podnikov alebo dosahovania pozitívneho sociálneho vplyvu sociálnym podnikom.

(8) Zainteresovanou osobou podľa odseku 7 nie je

- a) člen, štatutárny orgán alebo člen štatutárneho orgánu príslušného sociálneho podniku,
b) fyzická osoba, ktorá má v príslušnom sociálnom podniku majetkovú účasť, ktorá je jeho závislou osobou³⁰⁾ alebo ktorá je konečným užívateľom výhod.³¹⁾

(9) Zamestnancom na účely tohto zákona je fyzická osoba v pracovnom pomere.

(10) Novým podnikom na účely tohto zákona je subjekt sociálnej ekonomiky, ktorý existuje alebo vykonáva aktivity v oblasti sociálnej ekonomiky najdlhšie jeden rok.

§ 3

Sociálna ekonomika

Sociálnou ekonomikou je súhrn produktívnych, distribučných alebo spotrebiteľských aktivít vykonávaných prostredníctvom hospodárskej činnosti³²⁾ alebo nehospodárskej činnosti nezávisle od štátnych orgánov, ktorých hlavným cieľom je dosahovanie pozitívneho sociálneho vplyvu.

§ 4

Subjekt sociálnej ekonomiky

(1) Subjektom sociálnej ekonomiky je občianske združenie, nadácia, neinvestičný fond, nezisková organizácia, účelové zariadenie cirkvi, obchodná spoločnosť, družstvo alebo fyzická osoba – podnikateľ, ktorá je zamestnávateľom, ktorí

- a) nie sú väčšinovo riadení štátnym orgánom, štátny orgán ich z väčšej časti nefinancuje, nevymenúva ani nevolí štatutárny orgán ani viac ako polovicu jeho členov a nevymenúva ani nevolí viac ako polovicu členov riadiaceho orgánu alebo dozorného orgánu,
b) vykonávajú hospodársku činnosť alebo nehospodársku činnosť v rámci aktivít sociálnej ekonomiky, a
c) ak podnikajú alebo vykonávajú inú zárobkovú činnosť podľa osobitných predpisov, nevykonávajú ich výhradne na účely dosiahnutia zisku alebo zisk z nich používajú spôsobom podľa tohto zákona.

(2) Na účely odseku 1 písm. a) financovaním nie je poskytovanie podpory podľa tohto zákona alebo osobitných predpisov.³³⁾

§ 5

Sociálny podnik a podnik so sociálnym dosahom

(1) Sociálnym podnikom je subjekt sociálnej ekonomiky,

- a) ktorý vykonáva sústavne, samostatne, vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť hospodársku činnosť,
b) ktorého hlavným cieľom je dosahovanie merateľného pozitívneho sociálneho vplyvu,
c) v ktorom k dosahovaniu pozitívneho sociálneho vplyvu prispievajú tovary alebo služby, ktoré vyrába, dodáva, poskytuje alebo distribuuje, alebo k nemu prispieva spôsob ich výroby alebo poskytovania,

d) ktorý, ak

1. zo svojej činnosti dosiahne zisk, použije viac ako 50 % zo zisku po zdanení na dosiahnutie hlavného cieľa podľa písmena b),
2. časť zisku rozdeľuje podľa Obchodného zákonníka, rozdeľuje ju podľa postupov a pravidiel, ktoré nenarúšajú hlavný cieľ podľa písmena b),

e) ktorý do spravovania svojej hospodárskej činnosti zapája zainteresované osoby.

(2) Sociálny podnik, ktorému bol priznaný štatút registrovaného sociálneho podniku, je registrovaným sociálnym podnikom.

(3) Podnikom so sociálnym dosahom je občianske združenie, nadácia, nezisková organizácia, účelové zariadenie cirkvi, obchodná spoločnosť, družstvo alebo fyzická osoba – podnikateľ, ktorí vykonávajú sústavne, samostatne, vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť hospodársku činnosť, hlavným cieľom aspoň jednej ich hospodárskej činnosti je dosahovanie pozitívneho sociálneho vplyvu a spĺňajú najmenej dve z týchto podmienok:

- a) k dosahovaniu pozitívneho sociálneho vplyvu prispievajú tovary alebo služby, ktoré vyrábajú, dodávajú, poskytujú alebo distribuujú, alebo k nemu prispieva spôsob ich výroby alebo poskytovania,
- b) použijú viac ako 50 % zisku po zdanení z hospodárskej činnosti, ktorej hlavným cieľom je dosahovanie pozitívneho sociálneho vplyvu, na dosiahnutie tohto hlavného cieľa,
- c) do spravovania hospodárskej činnosti, ktorej cieľom je dosahovanie pozitívneho sociálneho vplyvu, zapájajú zainteresované osoby.

(4) Na podnik so sociálnym dosahom sa primerane vzťahujú ustanovenia § 4 ods. 1 písm. a) a ods. 2.

(5) Podmienka podľa odseku 1 písm. d) prvého bodu a odseku 3 písm. b) je splnená aj vtedy, ak sú finančné prostriedky vo výške zisku po zdanení použité jedným z týchto spôsobov:

- a) použité na investíciu³⁴⁾ účelovo určenú na dosiahnutie merateľného pozitívneho sociálneho vplyvu,
- b) prevedené na osobitný účet v banke alebo pobočke zahraničnej banky³⁵⁾ na ich budúce použitie na dosiahnutie merateľného pozitívneho sociálneho vplyvu alebo
- c) vložené do rezervného fondu³⁶⁾ alebo nedeliteľného fondu³⁷⁾ na ich budúce použitie na dosiahnutie merateľného pozitívneho sociálneho vplyvu,
- d) použité na krytie účtovnej straty do sumy daňovej straty; ak ide o registrovaný sociálny podnik, ktorý dosahuje merateľný pozitívny sociálny vplyv výlučne nehospodárskou činnosťou, je podmienka podľa odseku 1 písm. d) prvého bodu splnená uvedeným spôsobom najdlhšie počas piatich rokov odo dňa priznania štatútu registrovaného sociálneho podniku.

(6) Sociálny podnik a podnik so sociálnym dosahom sú na účely tohto zákona podnikmi v širšom priestore sociálnej ekonomiky.